

ORZECZENIE

Specjalna Komisja Pojednawczo-Rozjemcza w Bydgoszczy — ustanowiona zarządzeniem Ministerstwa Opieki Społecznej z dnia 17 listopada 1936 r. nr Pp. 3/1-6 w celu załatwienia zatargu w przemyśle graficznym na terenie województwa pomorskiego i powiatów: bydgoskiego, szubińskiego, inowrocławskiego i wyrzyskiego, na posiedzeniach w dniach 14 i 30 stycznia oraz 5 lutego 1937 r. w lokalu Zarządu Miejskiego w Bydgoszczy (Ratusz) w składzie ustalonym powyższym zarządzeniem:

Przewodniczący

sędzia okr. *Adam Barycza*

Ławnicy stali ze strony
pracodawców:

przemysł. *Hechliński Jakub*
dyr. inż. *Gayczak Tadeusz*
przemysł. *Wiese Stefan*

Ławnicy stali ze strony
pracowników:

drukarz *Raczyński Franciszek*
drukarz *Dymek Piotr*
robotnik *Tykiński Jan*

w sprawie:

- 1) Zrzeszenia Związków zawodowych drukarzy i pokrewnych zawodów na województwo pomorskie z siedzibą w Toruniu, ul. Wielkie Garbary nr 11, działającego przez pełnomocnika p. Jana Weissę przeciwko
- 2) Korporacji Zakładów Graficznych i Wydawniczych na Pomorze z siedzibą w Grudziądzu, ul. Grobłowa nr 29/31, działającej przez pełnomocnika p. Władysława Grobelnego,

a)	w pierwszym i drugim roku po wyuczeniu	0.68 zł za godz.
b)	od trzeciego do piątego roku „ „	0.95 „ „ „
c)	po piątym roku „ „	1.18 „ „ „

w miastach poniżej 50.000 mieszkańców:

a)	w pierwszym i drugim roku po wyuczeniu	0.65 zł za godz.
b)	od trzeciego do piątego roku „ „	0.90 „ „ „
c)	po piątym roku „ „	1.12 „ „ „

Stawki wymienione pod pkt. a), b) i c) powyższa się o 5% w zamian za niepłatne dni świąteczne, określone w rozp. Prez. Rzpl. z dn. 15.XI. 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr 104/24, poz. 928) i ustawy z dnia 18.III. 1925 r. w przedmiocie zmian powyższego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr 34/35, poz. 234).

2) Korektorzy otrzymują 5% ponad minimum, o ile są wyuczonymi drukarzami.

3) Oddziałowi, metrampaże pism codziennych otrzymują 15% ponad minimum.

4) Minimum litografów, kamieniodrukarzy, chemigrafów i rotograwiurzystów (trawiarzy i fotografów) wynosi 15% ponad stawki kategorii a), b) i c). O ile wykonuje dwie powyżej wymienione czynności, otrzymuje plus 20%.

5) Składacze przy maszynach wszelkich systemów, o ile stale przy maszynach pracują, otrzymują 20% ponad minimum.

6) Maszynista pracujący przy maszynie rotacyjnej oraz stereotyperzy otrzymują 10% ponad minimum.

po zbadaniu całokształtu sprawy, przeprowadzeniu postępowania dowodowego, wysłuchaniu głosów stron, ustaleniu punktów spornych, oraz po stwierdzeniu, że nie można doprowadzić stron prowadzących spór do ugody, na podstawie §§ 25 i 27 dekretu z dnia 23 grudnia 1918 r. o umowach zbiorowych, wydziałach robotniczych i pracowniczych oraz rozjemstwie w zatargach pracy (Dz. Ust. Rzeszy Niem., str. 1456)

o r z e k a:

§ 1.

Niniejsze orzeczenie oraz taryfa płac obowiązuje wszystkich pracodawców i pracobiorców przemysłu graficznego na terenie województwa pomorskiego od daty ogłoszenia w Monitorze Polskim.

Wszelkie umowy taryfowe oraz umowy indywidualne, zawarte pomiędzy pracodawcami a pracobiorcami na gorszych warunkach niż ustalono w niniejszym orzeczeniu, są nieważne.

§ 2.

Czas pracy.

Czas pracy, rozkład godzin dziennych i nocnych, reguluje ustawa z dnia 18.XII. 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu. Godziny rozpoczynania i kończenia pracy jak również czas przerwy obiadowej oznacza Zarząd zakładu w porozumieniu z pracownikami tegoż zakładu. Przerwa obiadowa we wszystkich dniach tygodnia powinna być o jednym czasie.

§ 3.

1) Pracowników wykwalifikowanych dzieli się na trzy kategorie, których stawki zarobkowe wynoszą:

dla składaczy ręcznych i maszynistów drukarskich w Toruniu, Grudziądzu i Gdyni:

7) Minimum introligatorów wynosi 10% mniej od kategorii a), b) i c).

8) Oddziałowi w introligatorni otrzymują 15% ponad płacę introligatora.

9) Pracownicy introligatorni i innych oddziałów otrzymują zapłatę według ogólnej prawomocnej taryfy Centralnego Związku Pracodawców Ziemi Północno-Zachodnich w Bydgoszczy.

10) Nowi uczniowie otrzymują:

a)	w pierwszym roku — 3.00 zł tygodniowo
b)	w drugim roku — 4.00 „ „
c)	w trzecim roku — 5.00 „ „
d)	w czwartym roku — 8.00 „ „

11) Praca nocna wykonana w godzinach od 10-ej wieczorem do 6-ej rano kosztuje 25% więcej od stawek zwykłych i obowiązuje do 40 godzin tygodniowo.

12) Płaci się jedynie za przepracowany czas pracy.

180.

ZARZĄDZENIE KOMISARZA DEMOBILIZACYJNEGO dla obszaru województwa pomorskiego, miasta i powiatu Bydgoszcz, miasta i powiatu Inowrocław oraz powiatów szubińskiego i wyrzyskiego

z dnia 7 maja 1937 r.

o nadaniu mocy obowiązującej orzeczeniu Specjalnej Komisji Pojednawczo-Rozjemczej w Bydgoszczy z dnia 5 lutego 1937 r. o warunkach pracy i płacy w przemyśle graficznym na obszarze województwa pomorskiego i powiatów: bydgoskiego, szubińskiego, inowrocławskiego i wyrzyskiego

Na podstawie § 23 rozporządzenia o przyjmowaniu i wydalaniu robotników podczas okresu demobilizacji gospodarczej z dnia 3 września 1919 r. (Dz. Ust. Rzeszy Niemieckiej str. 1500) zarządzam, co następuje:

§ 1.

Orzeczeniu Specjalnej Komisji Pojednawczo-Rozjemczej w Bydgoszczy z dnia 5 lutego 1937 r. o warunkach pracy i płacy w przemyśle graficznym na obszarze województwa pomorskiego i powiatów: bydgoskiego, szubińskiego, inowrocławskiego i wyrzyskiego nadaję moc obowiązującą, poczynając od dnia 5 lutego 1937 r.

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Monitorze Polskim.

Komisarz Demobilizacyjny:

(—) *H. Zagrodzki.*

13) Ewentualnie przepracowany czas w święta opłaca się według obowiązującej ustawy.

14) Czas uroczystości, ustanowionych przez Zarząd zakładu w normalnych godzinach pracy, jest płatny.

15) Praca w dzień wigilijny trwa 6 godzin.

16) Za zmuszony przez pracownika czas pracy skutkiem wezwania przez władzę wojskową oraz w sprawach opiekuńczych jak również w razie nagłego zachorowania nie potrąca się pracownikowi z płacy, o ile żmuda nie przekraczała dwóch godzin.

17) Wyплаты tygodniowo uskutecznia się w piątek za ubiegły tydzień od piątku rana do czwartku wieczora. Zmiany w poszczególnych zakładach są dopuszczalne tylko w porozumieniu z pracownikami.

18) Jeżeli dzień wypłaty przypada w święto, należy wypłatę uskutecznić w dzień roboczy poprzedzający święto.

Wypłata winna odbywać się w czasie pracy.

19) Wszelkie spory odnośnie do niniejszego regulaminu załatwia Komisja cennikowa, składająca się z trzech członków ze strony pracodawcy i trzech członków ze strony pracobiorców.

§ 4.

Nadgodziny uregulowane są przepisami ustawy.

§ 5.

Przyjęcie i zwolnienie pracownika reguluje ustawa.

§ 6.

Urlopy reguluje specjalna ustawa.

§ 7.

Zapotrzebowanie pracowników należy uskutecznić w Państwowym Urzędzie Pośrednictwa Pracy.

§ 8.

Przepisy dla składaczy maszynowych.

- 1) składacze maszynowi są zobowiązani kształcić przekazanych im uczni przy wszelkich czynnościach, dotyczących maszyny do składania,
- 2) uczniem przy maszynie do składania może być uczeń drukarski (w 4 roku nauki) lub wykwalifikowany pomocnik drukarski,
- 3) przy wyuczaniu na składaczy maszynowych uwzględnia się w pierwszym rzędzie personel własnego zakładu,
- 4) nauka składania maszynowego trwa 13 tygodni, 26 tygodni zaś, jeżeli tenże pracuje przy maszynie tylko połowę dnia,
- 5) przez czas nauki płaci zakład przyuczającemu się pomocnikowi minimum ręcznych składaczy,
- 6) minimum zestawu maszynowego wynosi dla linotypistów i monotypistów 6000 liter za płatną godzinę, dla typografistów 4500 liter,
- 7) składacz maszynowy może być zatrudniony jako składacz ręczny, jeśli znajdzie większe przeszkody, których sam nie jest w możności usunąć, lub też w braku rękopisu i otrzymuje płacę składacza ręcznego,
- 8) metal potrzebny składaczowi maszynowemu należy mu dostarczyć w stanie czyszczonym i suchym,
- 9) każdą zmianę obowiązuje dziennie 1/2 godzinne czyszczenie i oliwienie odpowiednich części maszyny, oprócz czyszczenia ogólnego raz w tygodniu. Matryce i magazyn powinny być czyszczone przynajmniej raz w miesiącu. Czyszczenia te odbywają się w czasie pracy.

§ 9.

Przepisy dla maszynistów.

- 1) maszynista pracujący przy maszynie rotacyjnej, w razie braku pracy przy tejże, może być zatrudniony również przy maszynie płaskiej lub przy stereotypii z płacą odnośnych stawek,
- 2) każdy maszynista obowiązany jest w razie nagłej potrzeby do osobistego nakładania jako też do wyuczania ucznia, względnie nakładaczki tejże czynności.

§ 10.

Przepisy dla uczniów.

- 1) kandydaci winni ukończyć co najmniej szkołę powszechną,
- 2) przy przyjmowaniu uczni winno się zadość uczynić przepisom w przedmiocie pracy młodocianych według miarodajnej ustawy,
- 3) nauka trwa cztery lata,
- 4) ilość uczni reguluje odnośne rozporządzenie Województwa,
- 5) każdy uczeń w przemyśle poligraficznym musi być zarejestrowany w biurze Korporacji Zakładów Graficznych i Wydawniczych na województwo pomorskie z siedzibą w Grudziądzu,
- 6) uczniów wolno zatrudniać tylko w zakładach, których stanowisko właściciela lub kierownika zajmuje fachowiec z przynajmniej 10-letnią praktyką.

§ 11.

Przepisy ogólne.

- 1) pracy składacza ręcznego lub maszynowego, maszynisty drukarskiego, dalej prac w zawodach pokrewnych (tj. ofsetu, litografii, chemigrafii, rotograwiury itp.), wykonywanych w myśl dotychczasowych zwyczajów przez wykwalifikowanych pracowników, posiadających świadectwa ukończenia praktyki zawodowej i uczniów zarejestrowanych, nie wolno wykonywać siłom pomocniczym,
- 2) pracownik jest obowiązany do punktualnego rozpoczęcia pracy, tj. na oznaczoną godzinę być gotowym na miejscu i aż do ukończenia czasu pracy być czynnym,
- 3) w czasie pracy nie wolno w zakładach przyjmować odwiedzin. Nagłe i ważne porozumienie się z osobami nie należącymi do współpracowników danego zakładu powinno być załatwione w miejscu oznaczonym przez zakład,
- 4) pracobiorcom nie wolno w jaki bądź sposób wywierać wpływu na prace autorskie. Oddane składaczowi rękopisy muszą być bez oporu i krytyki złożone,
- 5) za szkody powstałe zakładowi z winy pracownika odpowiada każdy osobiście,
- 6) używanie napojów alkoholowych w zakładach jest wzbronione. Przybycie do pracy w stanie nietrzeźwym powoduje upomnienie. W razie powtórnego przyścia w stanie nietrzeźwym może nastąpić natychmiastowe zwolnienie z winy pracobiorcy,
- 7) wszelkie pretensje w stosunku do pracodawcy, wynikające z niniejszego orzeczenia oraz przepisów przewidzianych odnośnymi obowiązującymi ustawami, winny być zgłaszane przez pracowników najpóźniej w czasie wypłaty.

§ 12.

Warunki higieniczne w zakładach

są uregulowane rozporządzeniami ustaw państwowych. W każdym zakładzie winny być dostarczone pracującym czyste ręczniki i mydło.

§ 13.

Czas trwania taryfy plac

zamieszczonej w niniejszym orzeczeniu obowiązuje na czas sześciu miesięcy od daty ogłoszenia w Monitorze Polskim i przedłuża się automatycznie, o ile nie nastąpi dwumiesięczne wypowiedzenie jednej ze stron.

Bydgoszcz, dnia 5 lutego 1937 r.

Przewodniczący:

(—) Barycza.

Ławnicy — Pracodawcy:

(—) Stefan Wiese

(—) Gayczak

(—) Hechliński.

Ławnicy — Pracobiorcy:

(—) P. Dymek

(—) Fr. Raczyński

(—) Tykwiniński.